

Tygodnik Gospodarczy PIE

13 stycznia 2022 r.

Opodatkowanie wysokich dochodów w Polsce nadal stosunkowo niskie

→ **Opodatkowanie wysokich dochodów w Polsce jest niskie na tle krajów UE i po zmianach w 2022 r. nadal takie pozostanie.**

Wprowadzone z początkiem 2022 r. zmiany w sposobie naliczania podatków i składek mają wpływ na sytuację osób najlepiej zarabiających. Spadnie bowiem wysokość dochodów netto dla osób zarabiających powyżej 13 tys. zł brutto miesięcznie – o ok. 5 proc. w przypadku umów o pracę i ok. 10 proc. w przypadku własnej działalności gospodarczej. Jednak *de facto* będą to niewielkie zmiany, nadal sytuujące Polskę wśród krajów o najniższym opodatkowaniu wysokich dochodów w całej UE.

→ **Stawka podatku PIT dla wysokich dochodów jest w Polsce znacznie niższa niż przeciętnie w UE.**

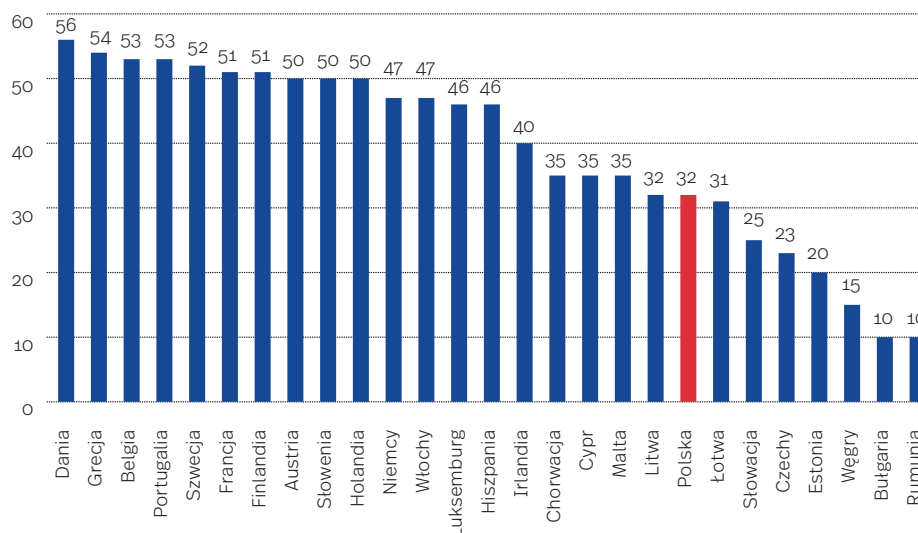
Zmiany w 2022 r. obejmują zwiększenie progu dochodowego, od którego należna jest wyższa stawka podatku – z ok. 85 tys. PLN do 120 tys. PLN rocznie (przy czym wyższa stawka jest naliczana wyłącznie w odniesieniu do tej części dochodów, które przekraczają próg). Jednak same stawki podatkowe pozostają niezmiennie – wynoszą 17 proc. poniżej i 32 proc. powyżej progu. Stawka

32 proc. dla najwyższych dochodów to relatywnie niska stawka – średnio w krajach UE wynosi ona 39 proc. W połowie krajów UE jest to więcej niż 45 proc., a mniej niż w Polsce – tylko w 7 z nich (wykres 1).

→ **W Polsce niski jest także łączny klin podatkowy dla wysokich dochodów.**

Wartość klina podatkowego (w proc.) określa, jaka część kwoty, którą pracodawca przeznaczona na wynagrodzenie pracownika, jest pobierana wraz z podatkiem i wszystkimi składkami. Jest to więc najlepszy wskaźnik, bo pokazuje łączne obciążenie dochodów z pracy – zarówno podatkiem, jak i składkami. Przykładowo, dla 10 tys. PLN brutto klin podatkowy w Polsce wynosi 42 proc. Miesięczna płaca 10 tys. PLN to już stosunkowo wysoka płaca – stanowi ok. 167 proc. średniego krajowego wynagrodzenia. Spośród krajów UE, które należą także do OECD, tylko w trzech klin podatkowy dla takich dochodów jest niższy niż w Polsce (wykres 2). Średnio wynosi on 47 proc. Gdyby taki klin podatkowy obowiązywał w Polsce, osoba zarabiająca 10 tys. PLN brutto zapłaciłaby miesięcznie 550 PLN podatków i składek więcej niż obecnie.

↘ **Wykres 1. Stawka PIT dla najwyższych dochodów w państwach UE (w proc.)**

Uwagi: stan na 2021 r. W Polsce w 2022 r. najwyższa stawka PIT nadal będzie wynosiła 32 proc., jednak zwiększy się próg dochodów, od którego będzie opłacana – z 85 tys. PLN do 120 tys. PLN rocznie.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych Komisji Europejskiej (DG TAXUD).

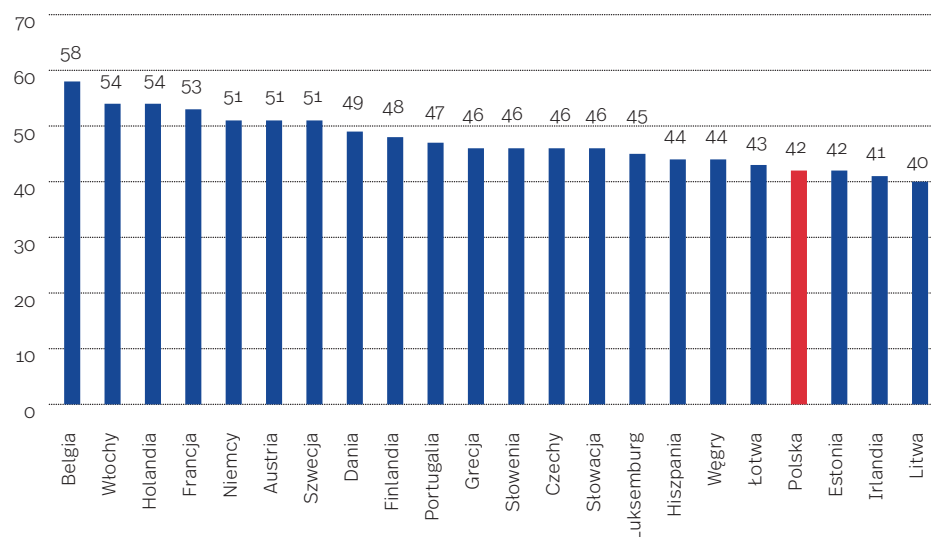
→ **Klin podatkowy dla wysokich dochodów w Polsce jest jeszcze niższy dla osób prowadzących działalność gospodarczą.**

Jak wskazuje opracowanie Ministerstwa Finansów, efektywne opodatkowanie wysokich dochodów z działalności gospodarczej jest o około 1/3 niższe niż przy umowie o pracę. To stanowi pokusę do tzw. fikcyjnego samozatrudnienia, czyli zakładania własnej działalności przez osoby wykonujące obowiązki charakterystyczne dla umowy o pracę.

→ **W Polsce, w porównaniu do innych państw, osoby o wysokich dochodach w relatywnie małym stopniu uczestniczą we współfinansowaniu publicznego budżetu.** W medialnym dyskursie można spotkać się z argumentacją,

że mniejsze obciążenie jest zasadne ze względu na niższy poziom rozwoju gospodarczego, niższy ogólny poziom zarobków i słabszą jakość usług publicznych niż w bogatszych krajach UE. Jednak argumentacja ta pomija dwie istotne kwestie. Po pierwsze, przy niższych wpływach do budżetu możliwość poprawy jakości usług publicznych jest ograniczona. Po drugie, stosunkowo niski klin podatkowy w Polsce nie dotyczy osób o niskich i średnich dochodach. Można więc powiedzieć, że biedniejsi tracą u nas podwójnie – na stosunkowo wysokich dla nich podatkach oraz na niższym poziomie redystrybucji niż w bogatszych krajach UE.

↘ Wykres 2. Całkowity klin podatkowy (PIT + składki) na wysokie dochody (w proc.)

Uwagi: dane dla państw UE należących do OECD. Dane dla 2020 r.; dla Polski – dla 2022 r. (po zmianach podatkowych). Dane dotyczą wszystkich obowiązkowych obciążeń nakładanych na wynagrodzenia (tzw. *compulsory payment wedge*). Obliczenia dla bezdzietnego singla przy umowie o pracę. Jako wysokie dochody OECD określa dochód w wysokości 167 proc. średniej płacy (w Polsce to około 10 tys. PLN brutto).

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych OECD.

(AK, JS)

Coraz droższy pracownik staje się barierą rozwoju dla firm

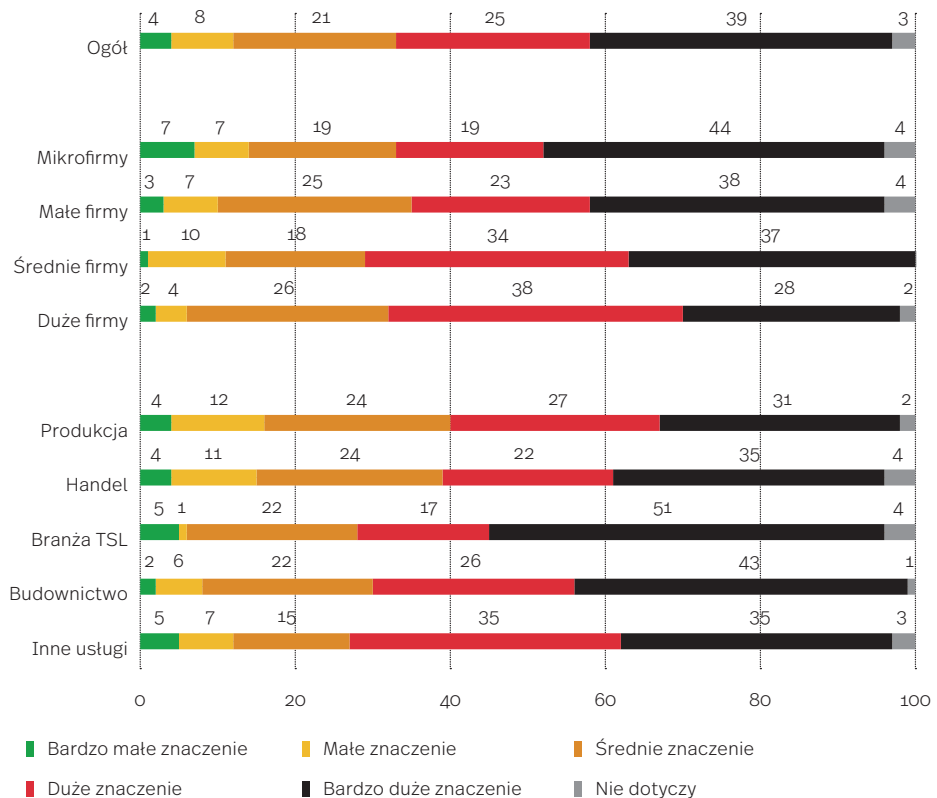
→ **Z najnowszego badania na potrzeby Miesięcznego Indeksu Koniunktury (MIK) PIE (styczeń 2022 r., n=500) wynika, że dla 64 proc. firm bariera rozwoju w postaci rosnących kosztów zatrudnienia pracowników ma duże lub bardzo duże znaczenie.** Po pandemii rynek pracy wciąż jest niestabilny,

panuje presja płacowa a w niektórych branżach brakuje pracowników [1]. GUS podaje, że w listopadzie 2021 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw było wyższe r/r o 9,8 proc. [2]. Według danych PIE, na wzrost kosztów pracy najbardziej narzekały średnie firmy. W przekroju branżowym

przodują przedsiębiorstwa usługowe (70 proc.), branża TSL (69 proc.) oraz firmy budowlane (69 proc.). W mniejszym stopniu na

tę barierę narzekały firmy handlowe (57 proc.) oraz produkcyjne (58 proc.), co może wynikać z automatyzacji i robotyzacji w tych branżach.

➤ **Wykres 3. Znaczenie bariery dotyczącej rosnących kosztów zatrudnienia pracowników dla firm różnej wielkości i działających w różnych branżach (w proc.)**

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PIE.

- ➔ **Chociaż podaż nowych ofert pracy na rynku jest dość wysoka, z badań PIE wynika, że to rosnące koszty zatrudnienia są bardziej dotkliwą barierą w działalności firm niż niedostępność pracowników.** Na duże i bardzo duże znaczenie niedoboru pracowników wskazało 55 proc. badanych. Wyraźnie narzekały małe (blisko 60 proc.) oraz mikrofirmy (ponad połowa). W przekroju branżowym na niedobór siły roboczej wskazywały firmy budowlane (73 proc.) i usługowe (61 proc.).
- ➔ **Dla branży budowlanej oraz usługowej dotkliwe są zarówno rosnące koszty zatrudnienia, jak i niedobór pracowników.** Ta pierwsza przeżywa boom (remonty, inwestycje w mieszkania jako lokaty kapitału), a automatyzację i robotyzację trudniej tu wprowadzić ze względu na złożoność i specyfikę pracy. Natomiast w usługach nastąpiła bardzo duża

rotacja pracowników w związku z zamykaniem działalności niektórych firm. Prawdopodobnie ci, którzy się przekwalifikowali, mogli zmienić branże i do starych miejsc pracy już nie wracają.

- ➔ **Istnieje poważna obawa, że bariera rosnących kosztów pracowniczych będzie dla firm coraz bardziej dotkliwa.** Od stycznia br. płaca minimalna wynosi 3010 PLN brutto, jednocześnie dynamicznie rośnie inflacja (w grudniu 2021 r. wyniosła aż 8,6 proc.) [3]. Presja płacowa ze strony pracowników rośnie, a firmy, które chcą się rozwijać muszą ich zatrudniać. Według badań PIE, 1/3 pracodawców planuje podwyżki wynagrodzeń w najbliższych 3 miesiącach br., a plany zwiększenia zatrudnienia ma 18 proc. firm.

[1] <https://www.pulshr.pl/wynagrodzenia/presja-na-podnoszenie-pensji-najwyzsza-od-13-lat-co-z-tego-kiedy-zje-je-inflacja,86512.html> [dostęp: 11.01.2022].

[2] https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5474/3/120/1/przecietne_zatrudnienie_i_wynagrodzenie_w_sektorze_przedsiębiorstw_w_xi_2021_r.docx [dostęp: 10.01.2022].

[3] Szybki szacunek wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu 2021 roku (2022), <https://stat.gov.pl/>

obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/szybki-szacunek-wskaznika-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-w-grudniu-2021-roku,8,68.html [dostęp: 10.01.2022].

(AS, KZ)

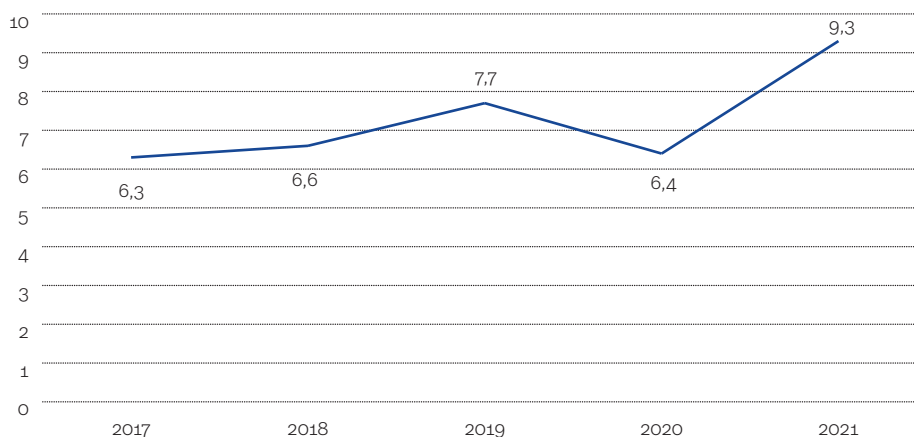
Inflacja utrudni odbudowę Ameryki Łacińskiej po kryzysie

- **Ameryka Łacińska weszła w pandemię z niskim poziomem wzrostu PKB – 0,1 proc. w 2019 r. – a w 2020 r. miała największy spadek PKB na świecie (o 7 proc. PKB).** W 2021 r. nastąpiło odbicie do 6,7 proc. [4]. Region boryka się jednak od lat z dużymi nierównościami dochodowymi czy szarą strefą [5]. Dodatkowo, wsparcie ze strony państwa walki ze skutkami pandemii było znacznie mniejsze niż w krajach rozwiniętych. Zgodnie z szacunkami MFW, od początku 2020 r. wyniosło ono średnio 5,9 proc. PKB (średnio ok. 14 mld USD). Dla porównania, w Polsce wsparcie to sięgnęło 6,5 proc. PKB, czyli ok. 38,5 mld USD. Dla gospodarek państw latynoamerykańskich może to oznaczać, że czas odbudowy po kryzysie 2020 r. może być dłuższy. Do tych problemów dochodzi obecnie wzrost inflacji.
- **Pomiędzy latami 2020 a 2021 nastąpił wzrost inflacji prawie o 3 pkt. proc. (z 6,4 proc.**

w 2020 r. do 9,3 proc. w 2021 r.). W większości krajów latynoskich (pomijając Wenezuelę i Argentynę, w których od dawna występuje hiperinflacja) przyczyny wzrostu inflacji są podobne jak w większości państw na świecie. Mają one charakter podażowy – wywołane zostały szybkim wzrostem cen żywności i energii, szybko odbudowanym popytem po okresie zamknięcia gospodarek, zmianami we wzorcach konsumpcji oraz trudnościami w dostawach towarów.

- **W regionie obserwuje się też wysoki wzrost bezrobocia.** Przed pandemią w 2019 r. wynosiło ono 8 proc. i wzrosło w 2020 r. do 10,5 proc. [6] (w I kw. 2021 r. 10,7 proc.). Skutki inflacji są więc bardziej dotkliwe dla konsumentów. Jednak z drugiej strony wysokie bezrobocie oznacza mniejszą presję inflacyjną – występują wciąż niewykorzystane moce produkcyjne, zatem płace i ceny nie muszą być podnoszone przez przedsiębiorców.

→ **Wykres 4.** Inflacja w Ameryce Łacińskiej w latach 2017-2021 (w proc.)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych MFW.

→ **By zwalczyć inflację w Ameryce Łacińskiej sięga się nie tylko po tradycyjne metody.** Po okresie obniżania stóp procentowych nawet do 0,5 proc. od połowy marca 2021 r., banki centralne dziewięciu z jedenastu krajów łacynoskich, które stosują cel inflacyjny, zdecydowały się na szybkie podwyższenie stóp. Przykładowo, Brazylia dokonała już siedmiu podwyżek, w sumie o 725 punktów bazowych do 9,25 proc. Natomiast rząd argentyński w celu przeciwdziałania hiperinflacji stosuje m.in. kontrolę cen. Od października 2021 r. do stycznia br. zamrożono ceny 1432 produktów, głównie żywnościowych. Obecnie obowiązuje do kwietnia nowa lista 1320 produktów. W efekcie zamrożenie cen doprowadziło do problemów podażowych – produkty objęte kontrolą cen są bardzo trudno dostępne. Wiele firm wprowadziło zamienniki swoich produktów podlegających kontroli cen, np. Coca-Cola. W połowie maja 2021 r. rząd

wprowadził także na miesiąc całkowity zakaz eksportu wołowiny, jednego z głównych produktów eksportowych tego kraju, co miało obniżyć jej krajowe ceny. Zakaz spotkał się jednak z silnym sprzeciwem producentów wołowiny, którzy ograniczyli produkcję. Obie metody walki z hiperinflacją w Argentynie nie przynoszą oczekiwanych rezultatów i hiperinflacja w 2021 r. wciąż pozostawała na wysokim poziomie 51,2 proc.

[4] <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/10/12/world-economic-outlook-october-2021>; <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/36519/9781464817601.pdf> [dostęp: 12.01.2022].

[5] https://www.oecd-ilibrary.org/development/latin-american-economic-outlook-2021_6613f72a-en [dostęp: 12.01.2022].

[6] <https://www.cepal.org/en/publications/47193-economic-survey-latin-america-and-caribbean-2021-labour-dynamics-and-employment> [dostęp: 12.01.2022].

(KS)

O przyszłości polskiego gazu ziemnego zadecydują biogaz i wodór

→ Gaz i atom będą mogły pełnić funkcję paliwa przejściowego zielonej transformacji, muszą jednak spełnić wiele warunków. Komisja Europejska, w przygotowywanym rozporządzeniu, określa wymagania, które muszą spełniać elektrownie gazowe i jądrowe, aby mogły być uznane za zrównoważone środowiskowo [7]. Tekst proponowanego rozporządzenia, opublikowany przez portal Euractiv [8], zawiera warunki dla istniejących i planowanych elektrowni i elektrociepłowni.

→ **Istniejące i planowane elektrownie jądrowe powinny do 2050 r. uruchomić instalacje do usuwania odpadów wysoce radioaktywnych.** Przed tym okresem zatwierdzanie zrównoważonego charakteru elektrowni będzie wiązało się z badaniem dokumentacji w celu sprawdzenia dostępności zasobów i wprowadzenia procedur postępowania z odpadami radioaktywnymi. Każdy projekt budowy elektrowni jądrowej powinien także uwzględnić utworzenie funduszu zarządzającego odpadami radioaktywnymi oraz drugiego funduszu, zajmującego się przygotowaniem likwidacji elektrowni po zakończeniu jej eksploatacji.

→ **Zrównoważone elektrownie gazowe będą musiały wykazać, że ich średnia emisja w całym cyklu życia elektrowni nie przekracza 100 g CO₂/kWh.** W praktyce oznacza to konieczność wykorzystywania mieszanki wodoru i metanu lub sekwestracji CO₂. **Elektrownie gazowe, które uzyskają pozwolenia na budowę do 31.12.2030 r. będą mogły być z tego obowiązku zwolnione, jeżeli spełnią określone wymagania, do których należą m.in.:** średnia emisja bezpośrednia w całym cyklu życia poniżej 270 g CO₂/kWh (oraz w każdym roku niższa niż 550 g CO₂/kWh), brak możliwości zastąpienia źródłami odnawialnymi oraz zastępowanie elektrowni bazujących na stałych lub płynnych paliwach kopalnych skutkujące redukcją emisji gazów cieplarnianych o 55 proc. Instalacje gazowe mają także stopniowo zwiększać poziom współspalania gazów odnawialnych: biogazu, biometanu i wodoru. **Do 2026 r. udział gazów odnawialnych w ilości wytwarzanej energii powinien wynosić 30 proc., następnie 55 proc. w 2030 r., by od 2035 r. spalać jedynie gaz pochodzący ze źródeł odnawialnych.**

- Zgodnie z *Polityką Energetyczną Polski do 2040 r.*, roczne wytwarzanie energii elektrycznej z gazu ziemnego do 2025 r. wzrośnie z 1,5 TWh do 3,3 TWh, do 8,7 TWh do 2030 r., do 19,3 TWh do 2035 r. i aż do 26,4 TWh do 2040 r. [9]. Wskazane wymagania oznaczają konieczność współspalania 0,99 TWh biogazu rocznie w 2026 r., 4,8 TWh w 2030 r., 19,3 TWh w 2035 r. i 26,4 TWh w 2040 r. **Wskazane ilości są zbliżone do całkowitego potencjału biogazowego Polski, szacowanego na około 13,5 mld m³ biogazu rocznie (około 30,5 TWh energii elektrycznej)** [10].
- Alternatywą lub uzupełnieniem dla produkcji biogazu może być wodór ze źródeł odnawialnych bądź niskoemisyjnych. Współspalanie z gazem wyłącznie wodoru generowałaby popyt na dodatkowe 1,2 mln ton wodoru rocznie po 2035 r. i 1,65 mln ton po 2040 r. **Oznaczałoby to konieczność dynamicznego rozbudowywania krajowych możliwości**

produkcyjnych tego surowca względem propozycji z Polskiej Strategii Wodorowej, zakładających uruchomienie produkcji na poziomie 0,193 mln ton/rocznie niskoemisyjnego wodoru do 2030 r. [11].

[7] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_2 [dostęp: 04.01.2022].

[8] <https://www.euractiv.com/section/energy-environment/news/leak-eu-drafts-plan-to-label-gas-and-nuclear-investments-as-green/> [dostęp: 04.01.2022].

[9] Wnioski z analiz prognostycznych dla sektora energetycznego, Załącznik nr 2 do Polityki energetycznej Polski do 2040 r. (2021), <https://www.gov.pl/web/klimat/polityka-energetyczna-polski> [dostęp: 04.01.2022].

[10] <https://magazynbiomasa.pl/potencjal-biogazowy-w-polsce-aktualne-dane/> [dostęp: 04.01.2022].

[11] *Polska Strategia Wodorowa do roku 2030 z perspektywą do roku 2040*, Załącznik do uchwały nr 149 Rady Ministrów z dnia 2 listopada 2021 r. (poz. 1138), Warszawa, październik 2021 r., <https://www.gov.pl/web/klimat/polska-strategia-wodorowa-do-roku-2030> [dostęp: 04.01.2022].

(KL)

Koszty mandatów a koszty wypadków

- **Ok. 50-60 mld PLN rocznie (ok. 3 proc. PKB) kosztują nas jako społeczeństwo zdarzenia drogowe.** Analiza, przeprowadzona przez Krajową Radę Bezpieczeństwa Drogowego na danych z 2018 r., wykazała koszty wypadków drogowych w wysokości 45 mld PLN oraz dodatkowe 12 mld PLN kosztów kolizji drogowych. Do kosztów zaliczono m.in. leczenie szpitalne, koszty pracy służb drogowych, koszt wypłaty zasiłków, ale także utracone korzyści związane ze śmiercią lub kalectwem produktywnych pracowników [12].
- **Liczba wypadków i osób w nich poszkodowanych w Polsce w przeliczeniu na 1 mieszkańca pozostaje od lat jedną z najwyższych w Unii Europejskiej.** W 2019 r. uplasowało nas to na 3. Miejscu, jeśli chodzi o liczbę zabitych na 1000 mieszkańców (za Łotwą i Bułgarią) [13]. W 2021 r. na drogach zginęła jednak rekordowo niska liczba osób – 2212 (spadek o 11 proc.) [14]. To efekt m.in. zmiany przepisów dotyczących pierwszeństwa dla pieszych oraz ustalenia spójnego limitu prędkości w obszarze zabudowanym, które weszły w życie 1 czerwca 2021 r. Obie te zmiany miały na celu

przybliżenie polskich regulacji do standardów pozostałych krajów UE.

- **Od 1 stycznia br. wszedł w życie nowy taryfikator, podwyższający maksymalną wysokość mandatu za przekroczenie prędkości z 500 PLN do 5000 PLN.** Spodziewane efekty dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym można prognozować na podstawie analizy dokonywanych w przeszłości podwyżek w krajach naszego regionu Europy. Na Słowacji w 2009 r., w związku z podwyżką stawek mandatów (związaną też z wejściem do strefy euro) i podobnymi zmianami w przepisach drogowych, liczba wypadków spadła o 23 proc., a liczba ich ofiar o 37 proc. [15].
- **Zarzutem często podnoszonym wobec podwyżek mandatów jest ich domniemany cel fiskalny.** Wpływy z tytułu mandatów drogowych zaliczają się do kategorii budżetowej „opłaty, grzywny, odsetki i inne dochody niepodatkowe”, które stanowiły 5 proc. wykonanego budżetu w 2019 r. Bardziej szczegółowe dane z kontroli NIK dotyczącej egzekucji mandatów w latach 2016-2018 mówią o łącznej kwocie wpływów do budżetu w kwocie 1,3 mld PLN (przypadającej na 3 lata) [16].

Każdorazowo stanowiło to więc ok. 0,1 proc. wpływów budżetowych.

→ **Przy założeniu nieskuteczności nowych przepisów w zakresie poprawy bezpieczeństwa na drogach i dziesięciokrotnym podwyższeniu wpływów budżetowych (odnosząc się do dziesięciokrotnego wzrostu górnego limitu wysokości mandatów), należałoby założyć maksymalny poziom wpływów do budżetu w 2022 r. na poziomie ok. 4 mld PLN, czyli 0,8 proc.** Jeśli jednak zmiana przyniesie spodziewany efekt w poprawie bezpieczeństwa na drogach (podobnie jak miało to miejsce m.in. na Słowacji), możemy liczyć się z nieznacznie zwiększonymi dochodami budżetu państwa

w stosunku do lat poprzednich, przy jednoczesnym wyraźnym spadku kosztów związanych z wypadkami.

[12] <https://www.krbrd.gov.pl/wp-content/uploads/2020/12/Wycena-kosztow-wypadkow-i-kolizji-drogowych-2018.pdf> [dostęp: 12.01.2022].

[13] Dane Eurostatu.

[14] Wypowiedzi m.in. A. Adamczyka w Polskim Radiu, <https://www.polskieradio.pl/7/129/Artykul/2877004,Chcemy-wyeliminowac-piradow-drogowych-Minister-infrastruktury-o-nowym-taryfikatorze-mandatow> [dostęp: 12.01.2022].

[15] Dane OECD, <https://data.oecd.org/transport/road-accidents.htm> [dostęp: 12.01.2022].

[16] <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/naleznosci-z-tytulu-mandatow-karnych.html> [dostęp: 12.01.2022].

(JG)

Co powstrzymuje Polaków przed skorzystaniem z programu Czyste Powietrze – przypadek czterech podwarszawskich gmin

→ **Mimo wysokiej deklarowanej chęci wymiany kocioł, kolejny rok z rzędu program Czyste Powietrze nie cieszy się dużą popularnością.** Z badania ankietowego przeprowadzonego przez PIE pod koniec 2021 r. wynika, że około 2/3 mieszkańców domów jednorodzinnych z czterech wybranych podwarszawskich gmin planuje wymienić kocioł w swoim domu,

z czego 78 proc. byłaby skłonna zrealizować tę inwestycję przy wsparciu z programu Czyste Powietrze [17]. Jednak realnie, w pierwszych trzech kwartałach 2021 r. w tych gminach złożono łącznie zaledwie 96 wniosków, co plasuje je na końcowych miejscach rankingu utworzonego przez Polski Alarm Smogowy [18] (tabela 1).

▼ **Tabela 1.** Liczba wniosków złożonych w ramach programu Czyste Powietrze w kolejnych kwartałach 2021 r.

Wyszczególnienie	Liczba złożonych wniosków				Miejsce w rankingu gmin (III kw. 2021 r.)*
	I kw. 2021	II kw. 2021	III kw. 2021	Suma	
Gmina Miejska Legionowo	4	12	17	33	2218
Gmina Miejska Pruszków	4	2	11	17	2318
Gmina Wiejska Michałowice	7	6	6	19	2430
Gmina Wiejska Lesznowola	8	11	8	27	2429

* Łączna liczba gmin w Polsce wynosi 2477.

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie danych Polskiego Alarmu Smogowego.

→ Niska liczba złożonych dotąd wniosków jest zastanawiająca zważywszy na opinie

dotyczące programu Czyste Powietrze wyrażone przez mieszkańców badanych gmin.

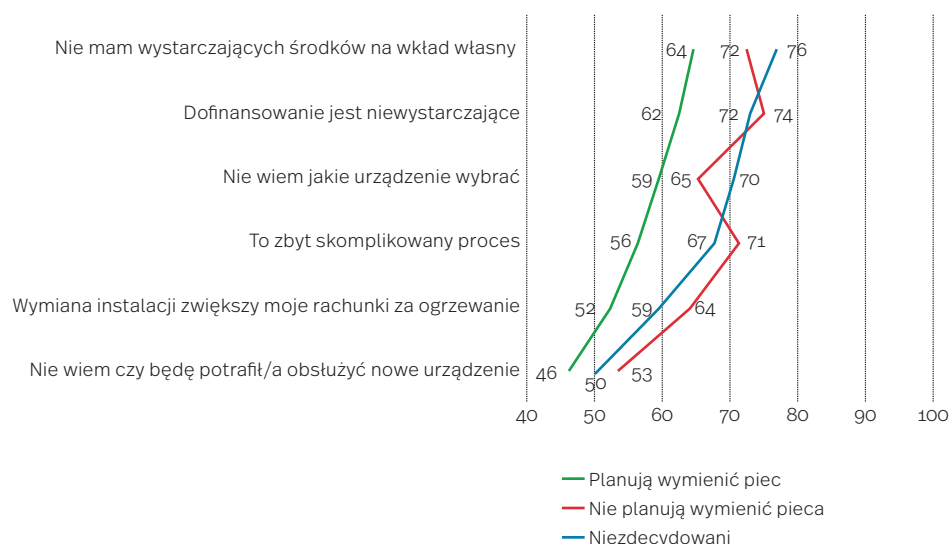

64 proc. respondentów pozytywnie ocenia atrakcyjność dofinansowania w ramach programu. Nieco gorzej wypada ocena warunków formalnych (konieczność złożenia wniosku, zakupu nowego urządzenia we własnym zakresie i przedłożenia faktur w celu otrzymania dofinansowania) – 57 proc. ocenia te warunki jako atrakcyjne.

→ Jednak o ile ocena atrakcyjności warunków programu Czyste Powietrze jest względnie

pozytywna, o tyle w praktyce bariery finansowe (brak własnych środków na wkład własny i niedostateczne finansowanie) wciąż stanowią największy problem – szczególnie dla tych, którzy dotychczas w ogóle nie myśleli o wymianie „kopciucha” lub byli niepewni co do podjęcia takiego przedsięwzięcia. **Istotną barierą wśród niezdecydowanych jest dodatkowo brak wiedzy, które urządzenie byłoby dla nich najlepsze** (wykres 5).

➤ Wykres 5. Przyczyny braku zainteresowania dofinansowaniem z programu Czyste Powietrze (suma odpowiedzi „zdecydowanie się odnosi” i „raczej się odnosi”)

Źródło: opracowanie własne PIE na podstawie wyników badań.

→ Zgodnie z podjętą przed kilkoma laty uchwałą antysmogową, właściciele starych pieców w województwie mazowieckim mają jeszcze rok na ich wymianę. Można więc spodziewać się wzrostu zainteresowania programem w najbliższych miesiącach. Badanie PIE pokazuje jednak, że opóźnianie decyzji o modernizacji nie jest tylko wynikiem opieszałości, ale realnych ograniczeń, z których przynajmniej część można zniwelować.

[17] Badanie zrealizowane metodą CAWI w listopadzie i grudniu 2021 r. na mieszkańcach dwóch gmin miejskich (Pruszków, Legionowo) i dwóch gmin wiejskich (Michałowice, Lesznowola) z województwa mazowieckiego. Wielkość próby = 600 (po 200 w gminach miejskich i po 100 w gminach wiejskich).

[18] <https://polskialarmsmogowy.pl/ranking/> [dostęp: 11.01.2022].

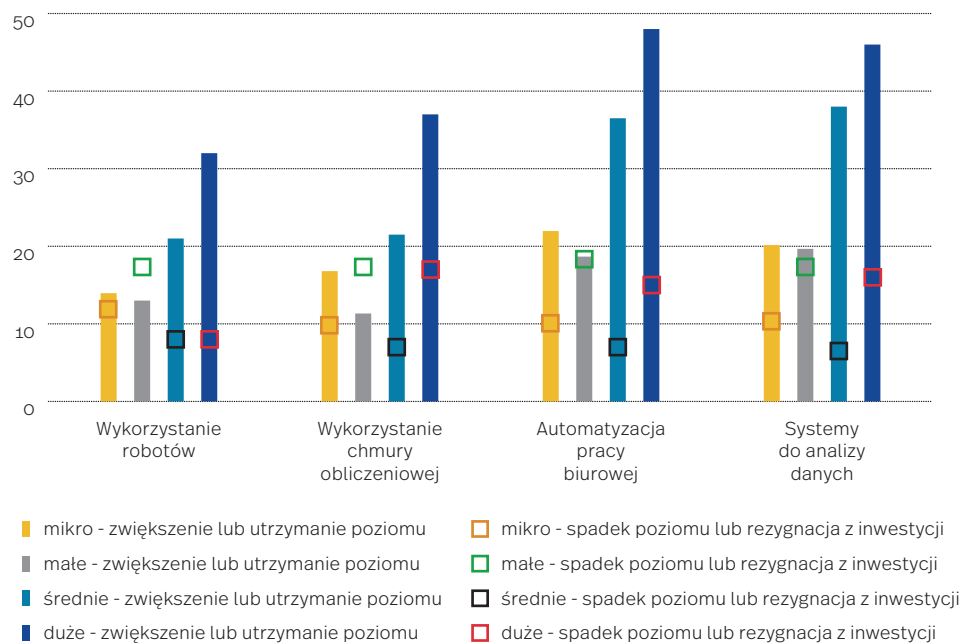
COVID-19 nie przyspieszył inwestycji w nowoczesne technologie

→ **W przeprowadzonym przez PIE pod koniec 2021 r. badaniu przedsiębiorstw jedynie niewielki odsetek wskazuje na większe inwestycje w nowoczesne technologie na skutek zmian, które powoduje pandemia COVID-19.**

Spośród wskazanych w badaniu technologii: robotów, chmury obliczeniowej, automatyzacji

pracy biurowej i systemów do analizy danych, odsetek firm deklarujących zwiększenie inwestycji był poniżej 1 proc., utrzymanie poziomu inwestycji – między 15 proc. a 25 proc., a 11 proc. ankietowanych deklorowało rezygnację z inwestycji, dla każdego rodzaju technologii.

↘ **Wykres 6.** Odsetek przedsiębiorstw deklarujących pozytywny, neutralny bądź negatywny wpływ pandemii na inwestycje w wybrane technologie, w zależności od wielkości firmy

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania PIE.

→ **Wśród małych firm w pytaniu o wykorzystanie robotów i chmury obliczeniowej większa liczba respondentów deklorowała zmniejszenie poziomu inwestycji lub wręcz całkowitą z nich rezygnację niż utrzymanie inwestycji na tym samym poziomie bądź ich zwiększenie.** Wśród średnich i dużych przedsiębiorstw znacznie większy odsetek deklorował zwiększenie inwestycji lub utrzymanie ich poziomu niż ich spadek bądź całkowitą rezygnację. Największą popularnością cieszyły się systemy do automatyzacji pracy biurowej oraz systemy do analizy danych – ponad 30 proc. średnich i ponad 40 proc. dużych firm

deklarowało utrzymanie bądź wzrost inwestycji w te obszary.

→ **Nadal znaczny odsetek firm deklaruje, że ich działalność nie wymaga inwestycji w żadną z uwzględnionych w badaniu technologii.**

W przypadku robotów jest to 71 proc. firm, chmury obliczeniowej – 69 proc., systemów do automatyzacji pracy biurowej i systemów do analizy danych – po 61 proc.

→ **Dane te mogą wskazywać, że mimo trwającej pandemii wykorzystanie nowoczesnych technologii w polskich przedsiębiorstwach będzie się zwiększało powoli.** Podobne wnioski można wyciągnąć z planów

inwestycyjnych, analizowanych w tym samym badaniu („Tygodnik Gospodarczy PIE”, nr 1/2022), w którym pozycje związane z cyfryzacją są na dalekich miejscach na liście priorytetów. Z kolei z analizy wyników Miesięcznego Indeksu Koniunktury za 2021 r. wynika, że ponad połowa firm nie podejmowała inwestycji,

z czego większość deklarowała brak potrzeby. Pandemia w niektórych branżach stała się impulsem modernizacyjnym, jednak w skali całej gospodarki wydaje się dominować ostrożność wynikająca z wciąż wysokiego poziomu niepewności co do dalszego rozwoju sytuacji i obostrzeń w Polsce.

(IS)

Opracowanie merytoryczne: Jacek Grzeszak, Aneta Kiełczewska, Kamil Lipiński, Jakub Sawulski, Katarzyna Sierocińska, Anna Szymańska, Ignacy Święcicki, Maja Trojanowska, Katarzyna Zybortowicz

Polski Instytut Ekonomiczny

Polski Instytut Ekonomiczny to publiczny *think tank* ekonomiczny z historią sięgającą 1928 roku. Jego obszary badawcze to przede wszystkim makroekonomia, energetyka i klimat, handel zagraniczny, foresight gospodarczy, gospodarka cyfrowa i ekonomia behawioralna. Instytut przygotowuje raporty, analizy i rekomendacje dotyczące kluczowych obszarów gospodarki oraz życia społecznego w Polsce, z uwzględnieniem sytuacji międzynarodowej.

Wydarzenia i dane przedstawione w niniejszej publikacji pochodzą i bazują na źródłach zewnętrznych, stąd nie gwarantujemy ich poprawności. Mogą one być ponadto niekompletne albo skrócone. Wszystkie opinie i prognozy wyrażone w niniejszej publikacji są wyrazem oceny ekspertów PIE w dniu ich publikacji i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Niniejszy dokument jest jedynie materiałem informacyjnym do użytku odbiorcy.

